

Audiovisuaalista media- kulttuuria verkko-opintoina

Ilkka Mäyrä

Myös verkkopohjaisessa opiskelussa sosiaalinen vuorovaikutus on tärkeä osa oppimista sekä katalysaattorina että omien ajatusten peilauskenttänä, kirjoittaa TYT:n projektipäällikkä Ilkka Mäyrä esitellessään mediakulttuurin perusopintojen toteutusta verkko-opiskeluna.

Aikuisista (15-74-vuotiaista) suomalaisista 54 prosenttia käyttää nykyisin tietokonetta. Yli kolmannes hyödyntää Internet-palveluja kuten sähköpostia ja www-sivuja. (*Internet suomalaisten arjessa*, 21-23.) Henkilökohtaisten tietokoneiden yleistyminen 1980- ja 1990-luvuilla on ollut nopeaa ja tietoverkot ovat tuoneet mukanaan uudenlaisia sovellusmahdollisuuksia. Tietotekniikan käyttö henkilökohtaiseen viestintään ja ryhmäviestintään ovat avanneet tilaisuuksia myös uudenlaiseen opetuskäyttöön. Tässä katsauksessa esitellään lyhyesti Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksessa (TYT) käynnissä olevaa pilottihanketta audiovisuaalisen mediakulttuurin perusopintojen toteuttamiseksi verkkoympäristöön. Jaettu asiantuntijuus, yhteisöllisyys, perinteisten ja verkko-opetuksen keinojen yhdistäminen ja opiskelijan merkittävät vaikutusmahdollisuudet opintokokonaisuuden rakentamiseen ovat tämän projektin pedagogisia erityispiirteitä.

Hankkeen taustaa

Media ja sen vaikutukset ovat nähtävissä lähes

kaikkialla. Maailmankuvamme on laajentunut huomattavasti lähipiirimme ulkopuolelle, mutta samanaikaisesti maailmaa koskevasta tiedoistamme ja kokemuksistamme on tullut yhä voimakkaammin *medioitunutta*: lehdet, radio, televisio ja erilaiset uudet median muodot suodattavat, muokkaavat ja rakentavat suhdettamme todellisuuteen. Mediaan liittyvät kehityskulut vaikuttavat laaja-alaisesti muihin elämänalueisiin; puhutaan jopa siirtymästä mediayhteiskuntaan tai informaatio- ja kommunikaatioteknologioiden hallitsemaan tietoyhteiskuntaan. Selvää on, että medioiden rooli kulttuurissamme on muodostunut koko ajan keskeisemmäksi.

Teknologian näyttävä esiinmarssi johtaa helposti sokeuteen: tekninen kilpajuoksu vie päähuomion samalla, kun ihmisten päivittäiseen elämään ja ajattelutapoihin liittyviin kysymyksiin ei kiinnitetä riittävästi huomiota. Humanististen ja yhteiskuntatieteiden parista nouseva kulttuurintutkimuksellinen lähestymistapa on pyrkivästä.

Mediakulttuurin tutkimuksessa esitetään esimer-

kiksi seuraavia kysymyksiä:

- 1 millaista viestintää kulttuurimme sisältää nyt ja millainen on mediakenttämme historia?
- 1 kuinka analysoida merkityksen tuottamiseen vaikuttavia tekijöitä viestin, vastaanoton ja mediatuotannon erilaisissa konteksteissa?
- 1 millaisia rooleja median tuottajina, kuluttajina ja kommentoijina meille on tarjolla?
- 1 mitkä taustaehdot kielen, kulttuurin ja yhteiskunnan rakenteissa vaikuttavat median parissa toimimiseen?
- 1 kuinka erilaiset viestinnän, kerronnallisuuden, esteettisen luovuuden, identiteettien ja yhteisöllisyyden ilmaukset rakentuvat muuttuvassa mediakentässä?

Mediakulttuuri on tieteidenvälisenä, uutena opintosuuntauksena moni-ilmeinen, jatkuvasti kehittyvä alue. Perusopintojen toteuttamisen kannalta tämä on tarjonnut toisaalta antoisan, toisaalta haastavan lähtökohdan: metodinen ja sisällöllinen moninaisuus hämmentää helposti aloittelevaa opiskelijaa. Toisaalta työskentely ajan-kohtaisen ja omasta mediakäytöstä tutun materiaalin parissa alentaa aloittamiskynnystä ja on omiaan motivoimaan opiskelijaa. Mediakentän nopea muutos merkitsee jatkuvaa tarvetta mediakentän kartoitukseen ja käytettyjen lähestymistapojen kriittiseen arvioimiseen. Nykykulttuurin opetushankkeet tulisikin aina ymmärtää myös tutkimusprojekteiksi. Tässä kuvatun hankkeen kanssa rinnan on syntynyt mm. oppikirja *Johdatus digitaaliseen kulttuuriin*, minkä lisäksi käynnissä on useita muita tutkimus- ja julkaisuprojekteja. Verkko-oppimateriaalin nopea päivitettävyyden on selvä etu muuttuvassa mediakulttuurissa.

Mediakulttuurin suosio ja verkko-opintojen nopea kehitys toimivat hankkeemme lähtöimpulssina. Projektin valmistelu on alkanut syksyllä 1998 ja sille saatiin maaliskuussa 1999 opetusministeriön ja Euroopan sosiaalirahaston tuki Tavoite 4 -ohjelman puitteissa (osaamis- ja innovaatorakenteiden kehittäminen, media- ja informaatioalojen ammattilaiset). Kokonaisuuden sisältöjen ja toteutustapojen suunnitteluun osallistuivat kevään 1999 kuluessa mm. Tampereen yliopiston taideaineiden laitoksen, tiedotusopin laitoksen, hypermedialaboratorion, TYTin, Tam-

pereen ammattikorkeakoulun, taiteen ja viestinnän osaston (TTVO) sekä opettajakorkeakoulun ja Tampereen teknologiakeskuksen edustajat. Keskeiseksi lähtökohdaksi muodostui TYTin organisoima yhteistyökuvio, missä Tampereen yliopiston ja TTVO:n media-alan osaamista tuodaan tiiviiseen kosketukseen yksityisen sektorin kanssa. (Vrt. *Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004*, 29-30.) Toukokuussa 1999 taideaineiden ja tiedotusopin laitokset sekä audiovisuaalisen mediakulttuurin opintokokonaisuuden johtoryhmä kommentoivat opintokokonaisuuden perusratkaisuja. Kun rakenne oli hyväksytty, aloitettiin kokonaisuuden sisältöjen rakentaminen ja toteuttaminen.

Pilottihankkeen tehtäväksi tarkentui etenkin verkkopohjaisen oppimisympäristön mahdollisuuksien testaaminen mediaopinnoissa sekä mediakulttuurin oppimateriaalien ja verkkokurssien suoritustapojen kehittäminen. Pilotista kertyvien kokemusten ja materiaalien pohjalta tuotetaan audiovisuaalisen mediakulttuurin perusopintokokonaisuus osaksi avoimen yliopiston opetusta. Lisäksi kokemuksia hyödynnetään muidenkin verkkokurssien kehittämisessä. Projekti valitsi käyttöönsä WebCT-ohjelmiston, jota myös Tampereen yliopisto ja Tampereen kaupunki olivat alkaneet käyttää koulutushankkeissaan.

Hankkeen alkuperäisessä suunnitelmassa käytännön toteutus oli tarkoitus aloittaa heti vuoden 1999 alusta. Koska rahoituspäätös saapui kuitenkin vasta maaliskuussa 1999, jouduttiin projektin aikataulua korjaamaan. Sisältösuunnittelu,

opiskelijoiden ja opettajien rekrytointi ja kokonaisuuden markkinointi tehtiin tiiviillä aikataululla loppukeuhään ja kesän 1999 kuluessa. Kii-reisessä tuotantorytmissä elävien mediayrytysten sitouttaminen laajahkoon, puolitoista vuotta keuhävään yliopiston opintokokonaisuuteen osoittautui myös haastavaksi tehtäväksi. Opiske-lijoiksi hakeutuneet tekivätkin päätöksensä itse-näisesti ja henkilökohtaisesta mielenkiinnosta. Työnantajien suhtautuminen koulutukseen on kuitenkin ollut suopeaa ja monet opiskelijat ovat voineet mm. hyödyntää työpaikan tietoliikene-yhteyksiä verkko-opinnoissaan. Pilottihank-keeseen opiskelijoita saatiin aluksi 20, lisäilmoit-tautumisten myötä se nousi 26:een. Määrä on pienempi kuin alkuperäisessä suunnitelmassa kaavailtiin. Se on kuitenkin havaittu riittäväksi työskentelytapojen ja ryhmätyöominaisuuksien testaamiseen.

Verkko-opintojen toteutus

Keskeiseksi lähtökohdaksi hahmottui käytännön ja teoreettis-historiallisen ulottuvuuden mahdol-lisimman monipuolinen yhteys. Kohderyhmä, media-alojen ammattilaiset, asetti opetuksen ajantasaisuudelle ja ammatilliselle hyödynnettä-vyydelle erityisvaatimuksia. Toisaalta tällaisen opiskelijaryhmän tietämystä ja taustaa kannattaa tuoda eri tavoin mukaan rikastamaan oppisisäl-töjä ja niihin tarjoutuvia näkökulmia. Koska verk-kopohjainen etäopiskelu edellyttää muutenkin opiskelijalta itsenäistä ja aktiivista asennetta, kon-struktivistisen oppimiskäsityksen ihanteet sisäl-lytettiin hankkeeseen jo alkuvaiheessa. (Ks. esim. Enquist 1999, 26-39 ja Matikainen - Manninen 2000, 70-71.) Hierarkkisen opettaja-oppilas -asetelman sijaan toimintamalliksi omaksuttiin itseohjautuvien oppijoiden ja asiantuntijoiden muodostama tiimi tai oppimisyhteisö, missä jokaisella on oma tehtävänsä ja erityisosaamisensa. Opiskelijoiden keskeistä roolia oman opintopro-jektinsa toimijoina painottaa opintokokonaisuuden rakenneratkaisu (ks. taulukko 1). Mediakult-tuurin tutkimuksesta, teoriasta ja historiasta on muodostettu pakollisten opintojaksojen ydin (6 ov), jonka lisäksi opiskelija sisällyttää opintosuun-nitelmaansa valinnaisia opintojaksoja oman opin-tosuunnitelmansa mukaisesti (vähintään 9 ov).

Näiden valinnaisten jaksojen avulla opinnoissa on mahdollista painottaa teoreettisesti, kasva-tuksellisesti, mediayleisöjen ja osakulttuurien tutkimukseen, tai median dramaturgian ja käsi-kirjoittamisen, mediatuotannon ja teknologian kysymyksiin. Opintokokonaisuuden päättävän oman lopputyön tulee osoittaa kykyä media-analyyttiseen ajatteluun ja valittujen kurssien sis-ältöjen omaan soveltamiseen ja käyttöön. Lop-putyön merkitystä on syytä korostaa, koska va-linnaiset kurssit voivat muuten helposti jäädä irrallisiksi ja jäsentymättä kokonaisuuden laajem-paan teoreettiseen ja analyttiseen kehukseen. Lopputyön suorittamista ohjataan yksilöllisesti ja se on opiskelijalle tilaisuus analysoida teoret-tisten sisältöjen ja käytännön esimerkkien yhte-yksiä (ja ehkä yhteensopimattomuksiakin), joita on noussut esiin opinnoissa.

Aktiivinen toimijuus on viime vuosina noussut voimakkaasti esiin myös mediakulttuurin tutki-muksen kentällä, missä on siirrytty median (pas-siivisen) vastaanottajan tutkimisesta aktiivisen mediakäytön tutkimukseen. Verkkokurssien läh-tökohtana tätä sovellettiin siten, että johdanto-kurssin avaava tehtävänanto oli oman mediasuh-teen historian pohdiskelu, jota myöhemmin sy-vennettiin oman “mediamuotokuvan” kirjoit-tamisella. Mediakulttuurin historia konkretisoi-tui kurssilaisten omien kokemusten kautta. Ta-voitteet liittyivät toisaalta keskeisesti sisältöihin (oman mediasuhteen analyysi ja problematisoi-minen), toisaalta opintoryhmän toimintaan. Kuten monissa tutkimuksissa on painotettu, so-siaalinen vuorovaikutus on tärkeä osa oppimista sekä katalysaattorina että omien ajatusten pei-lauskenttänä (Enquist 1999, 39). Tässä hankkees-sa toisten media-ammattilaisten muodostama vertaisryhmä on yksi motivaatiotekijä, kun kes-kustellaan mediasisällöistä. Ryhmäläisten on siis tärkeää saada taustatietoa toisista opiskelijoista. Verkkopedagogiikan kannalta on keskeistä, minkä tyyppiseen työskentelyyn käytetyt ratkaisut ovat oppimisyhteisön jäseniä ohjaamassa. WebCT tar-joaa hyvät työkalut oppimateriaalin esittämiseen ja (joistakin kömpelyyksistä huolimatta) myös keskustelumahdollisuudet ovat toimivat. Sen si-jaan opiskelijan oman kotisivun tai tiedostoalu-een tekeminen oppimisympäristön osaksi vaatii

HTML-kielen tuntemusta, mikä on monille opiskelijoille vielä suuri kynnys. Editointiominaisuuksien helpottuminen ja viestialueiden käyttöliittymän kehitys ovatkin kurssien suunnittelijan toivelistan kärkipäässä.

Työskentelyn avaamiseen ja ryhmädynamiikkaan liittyvät haasteet on edelleen helpointa ratkaista kasvokkain keskustellen. Viestintä sisältää tuolloin paljon erilaisia ulottuvuuksia ja toisen ihmisen kohtaamiseen liittyviä voimavaroja, joita on vaikeaa tai mahdotonta toistaa virtuaalisesti. Koska pilottihankkeessa pyritään kaikkien oppimisyhteisön jäsenten tiiviiseen vuorovaikutukseen, sisällytettiin suunnitelmiin lähiopetustapaaminen jokaisen verkkokurssin alkaessa. Tämä yleensä yhden työpäivän mittainen kokoontuminen tarjoaa opettajalle tilaisuuden alustaa kurssin käsittelemästä aihepiiristä ja tutustua opiskelijoihin. Opiskelijat ovat pitäneet tapaamisia tärkeinä, ja kokeneetkin verkon käyttäjät ovat arvostaneet mahdollisuutta esittää kysymyksiä ja kommentteja kasvokkain. Toteutusmalli edustaa puhtaasti verkko-opiskelun sijaan eräänlaista hybridiä, perinteisten ja uusien opetusmenetelmien yhdistelmää. Verkko-opiskeluun liittyvä vapaus oman aikataulun suunnitteluun on näin pyritty yhdistämään perinteisen seminaarityypisen yliopisto-opetuksen tarjoamaan tiiviiseen opettajan ja opintoryhmän vuorovaikutukseen. Verkkokurssien rakentamiselle käytetty WebCT-ohjelmisto tarjoaa omia mahdollisuuksiaan ja rajoituksiaan. WebCT:n ”kurssi” voi käytännössä sisältää usean kurssin oppimateriaalia; tässäkin tapauksessa päädyttiin sijoittamaan kaikkien pilottihankkeen opintojaksojen materiaalit saman kurssialueen sisään. Tästä on etuja opintokokonaisuuden osien integroimisessa: esimerkiksi teoriakurssilla on mahdollista viitata historiakurssin esimerkkeihin ja päinvastoin. Opintokokonaisuuden yhteiset resurssit ovat myös kätevästi kaikkien kurssien käytettävissä. Tällaisia ovat esimerkiksi mediakulttuurin sanasto (Glossary), online-resurssien toimitettu linkkivalikoima ja omia projekteja sisältävälle Presentations-alueelle kurssien yhteydessä kertyvät suoritukset. Kurssien lopputöistä toimitettu tutkielmakirjasto on näistä merkittävin osa-alue.

WebCT:n tehokas käyttö vaatii perustietoja tietotekniikasta. Lisäksi opiskelijoiden täytyy perehtyä jonkin verran kyseisen oppimisympäristön toimintoihin ja erityispiirteisiin. Opiskelijoiden ohjeistaminen aloitettiin kokonaisuuden suorittamiseen liittyvällä painetulla aloitusoppaalla, joka postitettiin ilmoittautuneille. Opas sisälsi WebCT:n perustoimintojen esittelyn sekä yleiskuvauksen opintokokonaisuuden suoritus-tavoista, verkkopohjaisen etäopiskelun luonteesta ja mediakulttuurin sisällöistä. Ensimmäisen opintojakson aloitustapaaminen toteutettiin lisäksi kaksipäiväisenä niin että toinen päivä sisälsi opiskelijoiden perehdyttämistä ja harjoitustyöskentelyä mikroluokassa WebCT-ympäristössä.

Kurssien suoritusvaatimukset sisältävät tyypillisesti verkko-oppimateriaaliin perehtymisen ja sen sisältämien tehtävien suorittamisen. Lisäksi kurssit sisältävät erilaista oheismateriaalia (kirjoja, artikkeleita, videonäytteitä), joiden käytöstä on verkkomateriaalissa kuvaukset ja ohjeet. Oppimateriaali on koodattu HTML-muotoon ja linkitetty opintokokonaisuuden pääsivun kuvakkeisiin, hierarkkiseksi materiaalipoluiksi WebCT:n Path Editor -työkalulla organisoituina. (Ks. kuva 1.) Sisällöt on jaettu pieniin, toisiinsa kytkeytyviin osiin ja niitä julkaistaan kurssilaisille viikoittaisina kokonaisuuksina, jotta kurssirakenteen hahmottaminen, sisällöissä eteneminen ja yhteisöllinen työskentely helpottuisivat. Materiaalisivu sisältää opettajien oppimateriaalin lisäksi erilaisia linkkejä, joiden kautta saa lisätietoa käsiteltävästä aihepiiristä (elokuvasta, käsitteestä, teoreetikosta, teknologiasta, yrityksestä jne.) Linkityksessä on pyritty moni-ilmeisesti hyödyntämään erilaisia akateemisia, kaupallisia, ensyklopedisia ja harrastajien tuottamia verkkoresurseja. Lisäksi opiskelijoita kannustetaan hyödyntämään monipuolisesti WebCT:n mahdollisuuksia opintosuoritusten tekemiseen hyperteksti- tai hypermediamuodossa.

Harjoitusten suorittamiseen WebCT:ssä olisi tarjolla omia, kyselylomakkeen kaltaisia työkalujaan. Nämä tukevat kuitenkin lähinnä rasti ruutuun -tyyppisiä suoritustapoja eivätkä ole sellaisinaan soveltuneet audiovisuaalisen mediakulttuurin hermeneuttisiin ja pedagogisiin lähtökohtiin.

Opintosuorituksia on kolmea päätyyppiä: 1) viikoittaiset keskustelut ja pienimuotoiset pohdiskelutehtävät (postitetaan oman opintoryhmän keskustelualueelle, foorumille, tai oppimateriaalisivun kommenttina Viestit-alueelle); 2) kurssin kuluessa jokainen opiskelija on kerran “alustaja” jonka tehtävänä on valmistella hieman laajempi ja taustoitettu keskustelunavaus ryhmäalueelle; 3) kurssin lopputyöt, jotka ovat yleensä esseetyyppisiä analyysejä tai pienoistutkielmia. Lopputyö postitetaan WebCT:n sähköpostin kautta suoraan kurssin opettajalle, joka puolestaan antaa siitä tarkempaa, yksilöllistä palautetta ja arvosanan. Palautteen antamista on yhtenäistetty käyttämällä valmista lomakepohjaa, joka sisältää arviointikriteerit ja tilaa suorasanaiselle palautteelle. Opiskelijoilla on puolestaan mahdollisuus antaa palautetta kurssin toteutuksesta joko nimettöminä WebCT-kyselylomakkeen kautta tai osallistumalla keskustelualueella yleiskeskusteluun.

TTVO:n toteuttamat kurssit ovat vasta suunniteluvaiheessa. Ne kuitenkin eroavat jossain määrin toteutustavoiltaan muista kokonaisuuden verkkokursseista. Esimerkiksi Mediateknologiajaksolla työskennellään sellaisten laitteiden ja ohjelmistojen parissa, joita ei voi olettaa opiskelijoilla olevan. Verkkoympäristö tukee näidenkin kurssien suorittamista ja suuri osa työskentelyä on itsenäistä etäopiskelua.

Alustavia kokemuksia ja johtopäätöksiä

Pilottihanke päättyy joulukuussa 2000 ja vasta sen jälkeen kokonaiskuva tavoitteiden toteutumisesta ja kokemuksista on käytettävissä. Joitain alustavia huomioita on kuitenkin jo tässä vaiheessa mahdollista tehdä.

Ensimmäinen liittyy verkko-opintojen laadulliseen luonteeseen ja vaativuuteen. Verkko tarjoaa nykyään monipuolisia mahdollisuuksia varsinkin audiovisuaalisen mediakulttuurin kaltaisen, elokuvaa, televisiota, videota ja digitaalista kulttuuria sekä niiden konteksteja hahmottavan ja analyysoivan oppiaineen tarpeisiin. Opiskelijoil-

le voidaan tarjota paljon rikkaampi kokoelema erilaisia resursseja kuin tavanomaisessa luentotai seminaariopetuksessa. Toisaalta verkko-opinnot myös vaativat opiskelijalta näitä perinteisiä muotoja enemmän. Luennolla voi olla läsnä sangen passiivisestikin; mutta kuten Janne Matikainen ja Jyri Manninen (2000, 9) toteavat, uusissa oppimisympäristöissä “pitää olla henkisesti läsnä – ellet ajattele, lue, prosessoi, tuota ja kommentoi aktiivisesti, et ole olemassa”. Aktiivisessa elämänvaiheessa, työ- ja perhe-elämän kiireiden keskellä elävien aikuisopiskelijoiden kannalta sisällökkäät verkko-opinnot ovat melkoinen haaste. Joustavuutensa takia verkko-opinnot kuitenkin sopivat juuri kiireisen ja muuttuvan päivärytmin lomaan sovitettavaksi.

Myös opettajalle verkko-opinnot ovat haasteellisia: hyvää verkkokurssia voisi verrata laajaan artikkeliin alan oppikirjassa – varsinaisen kirjoitustyön lisäksi tulee ottaa huomioon kurssin suoritusapojen, harjoitusten ja oheismateriaalin valikoinnin ja tekemisen vaatima aika. Kun kurssi on “valmis” ja koodattu verkkoon siirrettäväksi, varsinainen opetustyö ja opiskelijoiden opintojen ohjaus (tutorointi) vasta alkaa. Kaikki opiskelijat eivät välttämättä pääse paikalle lähiopetustapaamiseen ja heitä varten pitäisi miettiä valmiiksi myös mahdollisuus lähiopetuksen sisältöjen korvaamiseen etäopiskellen. Kurssisuunnitelmat ja oheismateriaalit tulisi postittaa opiskelijoille hyvissä ajoin ennen kurssien alkua. Myös opintosuoritusten rekisteröimisessä, aikataulujen ja opiskelijoiden aktiivisuuden seurannassa ja tilastoinnissa riittää työtä. Ei olekaan järkevää ajatella verkkokurssin toteuttamista yhden ihmisen työnä. Onnistuneeseen lopputulokseen pääsemiseksi tarvitaan hyvä tiimi, josta löytyy monipuolisesti niin tutkimuksellista, opetuksellista, hallinnollis-organisatorista kuin verkkojulkaisemiseen ja uusmediaan liittyvää osaamista. Ryhmän tulisi olla tiivis, sillä esimerkiksi kurssin HTML-koodaaminen on samalla sen sisällöllistä ja rakenteellista toimittamista. Sen voi siis vain poikkeustapauksissa tehdä täysin ulkopuolinen taho, jolla ei ole mitään ymmärrystä itse käsiteltävien sisältöjen luonteesta.

Verkon reaaliaikaisuus ja tekstipohjaisen keskus-

telun viestitulva voivat helposti hukuttaa alleen, ellei mukana ole roimasti henkilökohtaista innostusta. Tämän pilottihankkeen sekä opettajat että opiskelijat ovat olleet aidosti kiinnostuneita mediakulttuurin monista eri aihepiireistä, mikä on tehnyt työskentelystä kiinnostavaa ja usein myös hauskaa (enkä tarkoita vain johdantokursin tuottamia South Park -animaatiosarjan analyysijä). Vaikka monet käsitellyistä teorioista analysoivat sangen abstraktisti mediaan kytkeytyneen ihmisen ja yhteiskunnan erilaisia prosesseja, opiskelijat ovat toistuvasti palautteessaan korostaneet saaneensa työnsä ja elämänsä ymmärtämiseen lisää ulottuvuuksia ja uusia näkökulmia. Myös kurssien opettajana ja toteuttajana pääsee osallistumaan uusien asioiden löytämiseen. Elävä yhteys toisilleen fyysisesti etäisten ihmisten elämään ja ajatuksiin erilaisten medioiden ja nykypäivän ilmiöiden keskellä on ollut tämän verkko-opetushankkeen kiehtovinta antia.

Perusopintokokonaisuus sisälsi seuraavat aihe-osiot:

Kaikille yhteiset opinnot (6 opintoviikkoa)

- 1 AV-mediakulttuuri ja tutkimus
  - 1 AV-kulttuurin historia
  - 1 mediakulttuurin analyysi (oma lopputyö)
- Valinnaiset opintojaksot (valittava yhdeksän opintoviikkoa)
- 1 johdatus mediakulttuurin teoriaan
  - 1 mediatekstien ja -kulttuurin analyysi
  - 1 yleisöt ja harrastajat mediakulttuurissa
  - 1 mediakasvatus
  - 1 mediakerronta
  - 1 mediateknologia
  - 1 mediatuotanto

Pilottihankkeen toteutukseen osallistui omalla työpanoksellaan lukuisia asiantuntijoita yliopis-

ton ja täydennyskoulutuskeskuksen eri osaamisalueilta.

Lähteitä

- Etäopetus multimediaverkoissa.* Digitaalisen median raportti 1/99. Helsinki: Tekes, Teknologian kehittämiskeskus, 1999.
- ENQUIST, Jouni (1999). *Oppimisen intoa verkkotyöskentelyssä. Opettajaopiskelijoiden verkkotyöskentelyn kehittyminen ammatillisessa opettajankoulutuksessa.* Acta Universitatis Tamperensis 677. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Internet suomalaisten arjessa. Kansallisen multimediaohjelman Kuluttajatutkimukset-hanke.* Digitaalisen median raportti 3/99. Helsinki: Tekes, Teknologian kehittämiskeskus, 1999.
- JÄRVINEN, Aki ja Ilkka Mäyrä (toim.), *Johdatus digitaaliseen kulttuuriin.* Tampere: Vastapaino 1999.
- KORPI, Mika, Peik Niemi, Timo Ovaskainen, Pertti Siekkinen ja Venla Junttila (2000). *Virtuaalinen oppimisympäristö koulutusta järjestävän organisaation työvälineenä.* Tietotekniikan tutkimusinstituutin julkaisuja 7/2000. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004.* Helsinki: Opetusministeriö, 1999.
- Lehtinen, Erno (toim.)(1997), *Verkkopedagogiikka.* Helsinki: Edita.
- Matikainen, Janne ja Jyri Manninen (toim.) (2000), *Aikuiskoulutus verkossa. Verkkopohjaisten oppimisympäristöjen teoria ja käytäntö.* Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.